

Jekabaara

Jamana

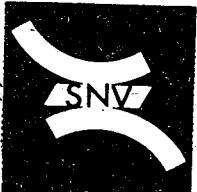
Cikela ceman n'a musuman kunnafoniseben

Faamuya Yiriwaton

boko 59 nan d. 20
1990 SAN KALO TAN NI KELENNAN

NCOBALA, KOLONJEB A CIKEKAFO
DUGUYIRIWATON JANA DO.

Dakunw

N° 2
An balima jekabaara kalanba-
gaw !

N° 3
Bembakanw, donniya laselan
sanganogonntanw

N° 4
Balikukanlalahalaya "ODI-
PAC" la.
Ncoba dugu kunnafoni

N° 5
Bakoroni ka Makantaa.
An ka yele doonin

N° 6
Jekabaara

N° 7
Maananegeen ani Poyi

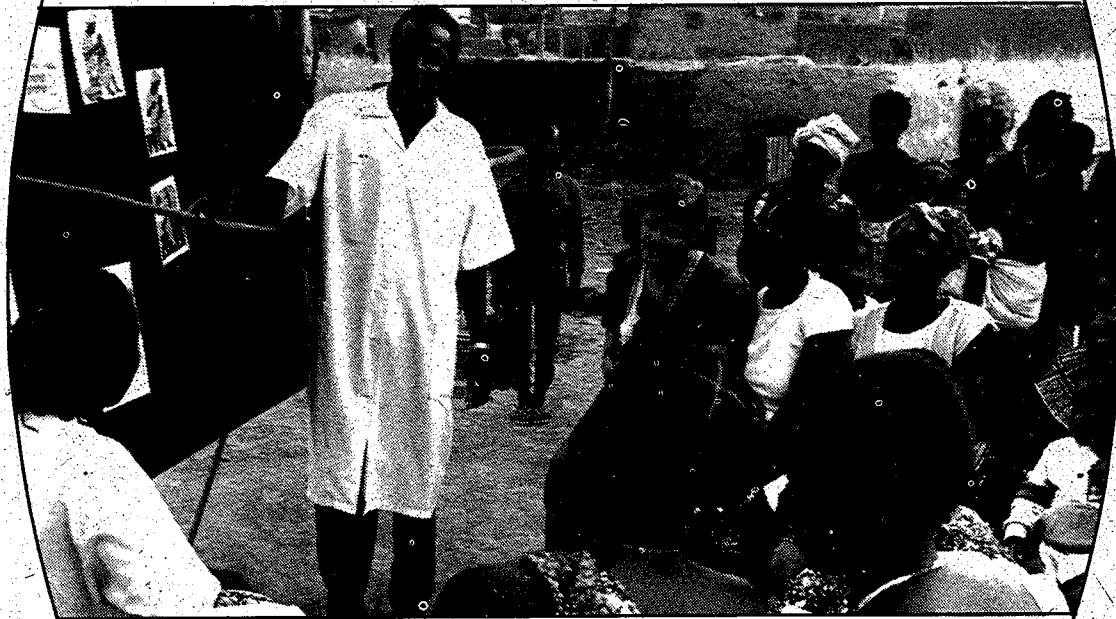
N° 8
Nkalon walew te ban.

Ka se duguw ma

An balima jekabaara kalanbagaw

An ye lahidu folɔ minta aw ye, n'ode y'aw ladɔnniyali ye «kisi kosɔn «gafe kɔnɔko bɛɛ la, o bɔra a sira fɛ. Jekabaara boko 58 nan (kalo 10nan), aw ye gafe in sanudalilu laban kalan o kɔnɔ. O kunceli sanudalilu duntun bɛ bana min kan, o de kelen bɛ ka dijɛmogɔ bɛɛ wuli ka jo a sen kan bi. Bana in min bɛ wele ko «sida», bana cɛjuguba don min tɛ muso to, a tɛ cɛ to, a tɛ mɔgɔkɔrɔba to aw'a tɛ hali den to. Fura dun tɛ bana in na. O de kanma an ya kanu ka jekabaara kalanbagaw lafamuya kɔsɛbɛ sidabana in kan. O hukumu de y'an nase dɔgɔtɔrɔ mɔgɔ faamuyalen caman yɔrɔ, minnu kelen-kelen bɛɛ y'u ka dɔnta fɔsidabana sɔrɔcogo, a kasaraw ani yɛretangacogo kan a ma. Boko nataw kɔnɔ aw be n'o jaabiw kalan.

Bana kunben
kafisa
Bana furakɛ ye...

...Kuma tɛ fura tɛ
Bana min yɛrɛ la
folɔ.

Jekabaara sɛben nekulu.

Benbakanw, dönniya laselan sanganogonntanw

Asan bisaba ye ninanye, kabi don min n'an y'an yere soro Faransi jonyafanga la k'a sababu ke jama ni politiki nemogow ka cesiri ye faso horonyakel la, yelembaw be sen na an ka maaya n'an ka soro labencogo la.

Kel selen be dakun min ma bi, o ye horonya sabatili ye, ani soro yiriwali, ani fanga forobayali.

O si te tomor nekoji la, o si te ne n'an marabaga köröw ka jonyafeere kura ma silatunu, o mindilidonneb hali bi an ka politiki n'an ka maaya bee lajelen na.

Ni baro be kalan ni ladamuni kan, o kera an maraliminien bee la fariman ye.

Ferdinan De Sosir ye kuma min bo maraseben köröw kōn k'a lase an ma, seben kōn min togo ye ko : «Psychologie de la colonisation française - 1898» = «Faransi fasojonya fanga jogo - 1898», o kuma y'an seere bo :

«N'u (farafinw) kati ka gelén kojugu, an k'an nesin bōnsōn nataw ma ni kalanfeereye... An ka denmisén kalan an ka kan na, k'an ka miiriyaw tintin u kun na. Hali n'u ma ke Faransikadenw ye, u na ke mögö majiginenw ye Faransi ye, k'a walenumandon».

Lakoli jokun file nin ye aw körö !

Yereta kelen, politiki nemogow ni kalan nemogow ye jama dungs kalanfeere kuraw sigi sen kan, 1962 san na. Jekafosigira 1964 san na, ka sira in fili misen dōw latilen, ka benbakanw joyoro da kene kan.

An b'a' nininka fen kelen na : kalanfeere kura in hajuw be se ka tiime n'an m'an wasa don benbakanw na wa ?

Haju minnu dantigera, u file nin ye :

1) - Ka kalan forobaya, k'a beraya fana.

2) - Jamana mako be jo baara nemogofen o fen na soro yiriwafeere

hukumu kōn, olu kalanni ka teliya, k'a musaka dogoya.

3) - Faamuya min be soro an ka kalan na, o ka jamana yiriwalenw ta sanganogon bo.

4) - Kalan ka sinsi Mali ni Farafinna dönniya kan, ani maaya yere dönniya.

5) - Aka ke kalan ye min b'an hakili horonya.

Dönnikelaw ka fo la, kalan ni ladamuni ka kan ka denw ni funankew - hakili dayele,

- u k'u yeredon,

- u ka dije lakodon.

Kalan ni ladamuni ka kan ka ke kan jumen na yaasa nin kelen-kelen bee be sira soro ? Dönnikelala ninnu ye min jira o file :

1 - hakili dayelenni.

Ladamuni dönnikelaw y'a jira ko kan de be faamuya ni hakili jiidi. Denmisén ye kan folo min men, a mona kan folo min na, a ka hakililabaara bee be ke n'o kan de ye. Kan yeleke si te se k'o joda ne abada.

Lakoli mana a je o kan na, a b'a hakili nagasi, k'a kononasuko.

Denmisén ye kan folo min men, o dörön de be se k'a hakili dayele, k'a ke mögö bère ye.

2 - Maaya ni dinenatige :

Ni kalanyoro ni sigiyoro te kan kelen fo, kalan neci be dogoya dugu yiriwali la, soro yiriwali la, ani baara nemogosebew soro li la, minnu ni baarajama be nögön faamu a ne ma.

3 - Yeredon :

Lakoli be se k'an fatine yiriwa cogo di ni kan ye, kan min te an danbe focogo don, n'a b'an ka faamuya lanögö, k'a lankolonya ?

A y'a to an ka segin benbakan Dungew ka folen kan nin yoro in na :

«Kan o kan furadanma, faamuya döde y'a bange : wao faamuya te sira soro kan were si la n'a yere ta te»

An be Cingiz AYITMATOF (Sowyetiki sebennikela) fana ka yoroni in fo jama ladamunaw ye :

«I tulo donna kan folo min na, kan folomin donna i la, o de be se ka kuma naarayalabenni nogoya i ma.

Kuma minnu bangera fasojama mumé ka dinenatige sen fe, o kumakanw dörön de be se ka faso tin folo suguba mögö dusukun na.

Oludörön de be kan wörönko numan kanu don mögö la.»

4 - Diye lakodönni :

Lakoli ka kan ka ke sababu ye an fatine ka lakodon diye kun naani bee la, an ka faamusiraw n'an döñkow k'u jeniyoro fin forobakene kan, wa an fana ka bo diye sebesiraw n'a döñkow nunma.

Nin haju in tiimeni dennen be kan danma-danma dörön de la folo, minnu foyoro ka ca. A be ben joyoro ka di olu ma an ka kalan na.

An y'a jigi a jeyara bee ma ko jama-na denmisénkulu kalanni, balikuw kalanni, soro yiriwali, o ye baara ye kan dunan te se ka min tiime.

- Ni bi baro kera sababu ye k'an kelen-kelenna bee taasi da an ka kanw kan,

- n'a kera sababu ye an kelen-kelen bee k'an cesiri an benbakanw bi n'u sininko la,

- n'an kelen-kelenna bee y'a faamu fasokanw kunko ka kan ka ke faso dunge bee kunko ye,

- o tuma baro in dabora min kanma o nena.

Horonyakelawere dedadonnenfile, ka fasojama bo kunfinya ni miirisu ni jonyafanga sugu bee lajelen bolo.

A' ye wuli an ka denmisénkulu ba caman in hakili dayele k'a sanuya, ka baarajama bo dibila, a k'a nebaa n'a tojobjobaaw bögögon na, iko a b'a kini n'a numan bo nögön na cogo min.

Abdulayi BARI

Jekabaara seben nekulukunitigi

"ODIPAC" Kunnafoni**Balikukalan lahalaya "ODIPAC" la**

Jekabaara boli daminena 1986 san kalo folo la. O y'a soro balikukalan siratègè la, dugu 629 de tun bë kalanje ke n'o ye sëbenkalan ye. Kalanden tun ye mogo 13068 ye, kalanden jolen tun ye mogo 3403 ye.

Bi, 1990 san in na, kalanje kuncéra ni mogo 22596 ye. ka bëdugu 881 na. Muso tun ye 2633 ye.

Karamogo ceman tun ye 1871 ye. A musoman tun ye mogo 179 ye.

Kalanden jolen kera mogo 8536 ye. Muso 25 tun b'o la.

Nin b'a jira ko kabini jekabaara boli daminena 1986 san na, kalanje sankorotara ODIPAC mara la.

Kalanso kura 263 dayeléla. Dugu kura 252 fara körolenw kan. kalanden jolen 5200 nögón soro la san 5 in kono n'o ye k'a ta 1986 san na ka n'a bila 1990 san na. Yerelaben ni yereta sira la, dugu 447 nögón kera duguyiriwatón

ye dugu 881 kalannen in kan.

Bi o duguyiriwatón ninnu dun jolen bë n'u ka sénékélaw magoñekow bëe ñenaboli ye.

Halibi Ala ka balikukalan dusu don ODIPAC mara ciklaw la, bari min tora, o ka ca ka temen min kera kan.

Yaya Mamadou Jara

"MAKOCI" Kunnafoni**Ncôbala dugu kunnafoni**

Ja kéléli baaraw bë sen na.

Ncôbala, Mamadou Sangare kera yeelen ye ja kumbennibaaraw la, a ka dugu kono ani kolonjeba mara la. Ncôbala ye duguyiriwatón ye min bë Jaka cikelaminibolo fe, n'o be Kebila cikelaminikafo fe, Kolonjeba cikekafo kono. A ni dugu minnu bë danbo, olu file

- A ni körön ce : Kona ni Jalakörönin bë yen
- kanaga ni körön seleke ce : Nola bë yen.
- kanaga fe : Jaka bë yen.
- kanaga ni tilebin seleke la : Bankuman a bë yen.
- tilebin fe : Fukala ni Bilaje bë yen.
- Worodugu fe : Dëfina ni Jan bë yen.
- Worodugu ni körön seleke la : Bogodugu bë yen.

Ncôbala ye bamanandugu ye. Jamunaani bë dugu kono, olu ye Kone, n'o ye dugutigiye, Tarawelew, Jalow, ani Sangarew.

Dugu in sigibaga ba tògo tun ye ko Nco, o de tògo dira dugu ma ko Ncôbala. O sigili ni bi ce, a dugutigi see-ginnan bëdugu kunna bi, n'oye Aruna Kone ye.

Ncôbala dugumogo hake ye 850 ye, dabada 34 b'a kono.

O mogo 850 tilanna nin cogo in na : ce 423, muso 427, dabatala ceman ye mogo 229 ye, musoman ye 288 ye, daba tabali ye mogo 333 ye.

Dabada 34 in tilanna nin cogo in na : tilanyoro folo, n'o ye «A» ye, o ye 10

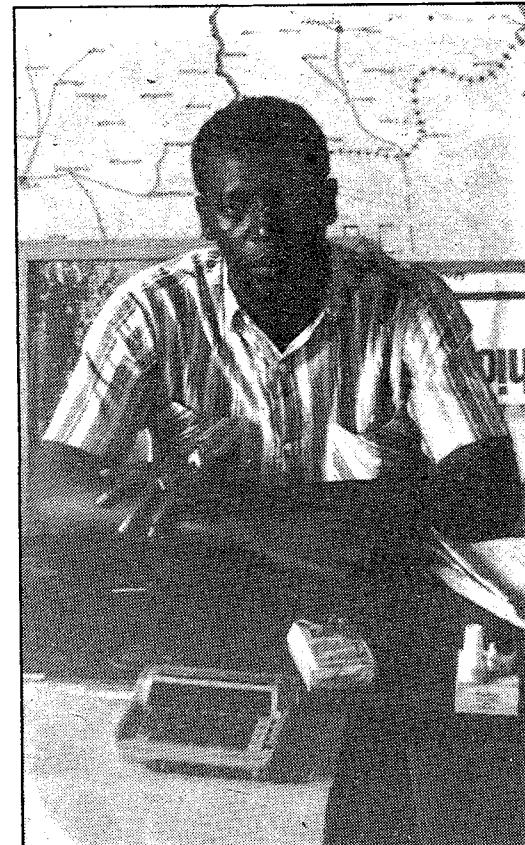
ye, tilanyoro 2 nan n'o ye «B» ye, o ye 2 ye ; tilanyoro 3 nan «C», o ye 3 ye, tilanyoro 4 nan «D» o ye 19 ye.

- bagan minnu bë dugu kono : werelamisi 785, sarimisi 103, fali 23, saga 2500, ba 2600, sisé 5600
- baarakeminew ye ninnu ye : dabana 13, dabafin 17, dannikelan 5, wotoro 12, wunin 2, pönpéba 2, pilipönpé 13.
- duguyiriwatón ka baara kelen dòw : basikili 1, koorisirifini 100, magasan tolima 2, kalanso cima 1.

Duguyiriwatón jekulu

- tona : Aruna Kone (dugutigi)
- némogo : Laji Mamadou Sangare
- némogo dankan : Isa Kone
- warimarala n'a seere : Karimu Kone ni Kasima Kone
- Sëbennilaw : Karimu Sangare, Dawuda Sangare, Bakari Kone
- Jatebolaw : Alu Kone, Bakari Sangare
- kolabennaw : Amadou Tarawele, Amara Sangare

- Fokabennaw : Salifu Kone ni Sedu Sangare
- magasantigi : Ali Kone
- baarakejekulu 8 de bë dugu kono
- + sannijekulu
- + forosumajekulu
- + Juruko-ñenabó-jekulu
- + kalan kójenabó-jekulu
- + tere-furaké-jekulu
- + keneya-sabatili-jekulu
- + kungo-lakanani-jekulu (tasumako)
- + jirituru-jekulu.

Sumayila Dante Kolbjøba sekiterikuntig

Kalan kunnafoni dugu kono

- karamogo 3
- Kalanden sëbennen : 24
- kalan sabatibaga : 18
- kalanden sëbennen ceman : 20
- kalanden sëbennen musoman : 4
- kalanden kiiménen : 18
- kulu folo : 7
- kulu filanan : 6
- kulu sabanan : 3
- kulu naaninan : 2

MAKOCI" Kunnaфони

Dugu forow kunnaфони

Seneñew (salonta)	Kene	Soro	Seneñew (ninanta)	Kene	Soro
Koori	40,5		Koori	50	
Kaba	49,5		Kaba	53,5	
No ni kenige	70		No ni kenige	113	
Tiga	25,25		Tiga	40,75	
Da	2		Da	1,5	
Bene	10,5		Bene	10,5	
Jo kisema	10,25		Jo kisema	9,25	
Jo buluma	2,25		Jo buluma	8	
Gerekamalo	2		Gerekamalo		
Falakonmaloo	60,25		Falakonmaloo	54,25	
Mume					

Salon juru ani ninia juru file ninye

Salon : d : 641 574 - O be sarala NINA : d : 691 659 - O ma sara folo

Suguyaw	Salon ta		Ninan ta	
	Hake	Songo	Hake	Songo
Koori nogofin	154	d. 238700	147	176400
Kaba nogofin	32	d. 35075	75	78750
Nogofin	116	d. 168200	134	134000
Nogobilen	234	d. 70200	150	45000
Bagaji	199	d. 119000	233	181740
Kaba bin-nagasi-fura	32	d. 13728	96	41144
Koori-bin-nagasi-fura			104	40144
Mume		641574		691569

Kolosili

Geleya fosi ma soro salon juruw sarali la. Ninan koori dun jena ka temen salon ta kan, geleya te na soro tun nina.

Forow kunnafonи

Seneñew	Salon		Ninan	
	Tari	Soro	Tari	Soro
Koori	8	d. 15010	9	
Kaba-noma	12		10	
Tiga	8	d. 14400	15	27000
Gerekamalo	1		1	
Falakonmaloo	0,5		0,5	
Da			0,5	
Bene			0,5	
Jo buluma			0,5	
Jo kisema	1		0,5	
Mume	30,5		37	

No danma te ke, ale ni kaba be nagami foro kelen na

Laji Mamadu Sangare ka foroda kunnafonи

- Dumogow kunnafonи

• Mogo : 103

Ce 49

Muso 54

• Baarakela mogo 41

Ce 21

Muso 20

Demenbaga mogo 16

Baarakebali mogo 46

Mogo kalannen 5 be du konominnu be du sebenniko bee ke bamanankan, arabukan ni tubabukan na.

- Baganw kunnafonи

Misi 60

Sarimisi 16

Saga 30

Ba 20

Je 300

- Baarakeminenw kunnafonи

Dabanana 3

Dabafin 3

Wotoro 3

Wunin 1

Ponpeba 1

Ponpepilima 1

Gakulu nana 27 de be du kono

Jiriforow kunnafonи

Ni mogo ye ko o ko lajini Ala fe ni cesiri ye, a b'o nogoya i ye.

"He ! E min file ka tasuma don walima ka temen tasuma donnen na, k'a soro i m'a faga ; e min ka baara ye san o san foro-kura-bo ye (jiritige danmatem) walima doqotige-kafeere ye, e ma Sahili jamana ko men wa ? E ma cencen nali ko men wa ? E m'a don ko nin y'a san 30 ye yoro minnu tun ye jirituba ye, odow be yen bi, hali jiri kelen t'olu la wa ? He ! n balimaw, a' k'a don ko bana-kunben kafisa ni bana-furake ye de. An kana a to bana k'an so sogo ka soro ka wuli fura ninini na. A' y'a yere tanga bana ma. An ka wuli ka ja kunben. He ! n balima, a don ko jigi kafisa ni fa ye de. N'an y'an ta ke jiritige ni kungo jenni ye, ni domaturu dun ? Sini an na mun ke dun ? Sahili jamana. An te don do kolon sen ka bila don do minogoye ! Mogo min ye jirisun kelen turu ani min ye kolon kelen sen, olu bee ye fasoden numan ye, nka min ye jiri

MAKOCI Kunnaфони

kelen tige walima ka tasuma don, olu bœ ye faso jugu ye.

He ! n balimaw, an ka wuli ka ja kumbenni baaraw damine i n'a fo Ncôbalakaw y'a ke cogo min na. Jirituru daminenâ Kolonjeba kabini waati jan, nka, a ni zoferewka baaranogonya daminenâ kabini 1960 san, n'o ye yereeta san ye.

Zofere ka bolo-di-nogon-ma hukumu kono, a ye baara min ke mara kono o file nin ye :

- jiriforo tari 1,73, n'o tun ye «melina» ni «teki» ye

Ncôbala dugu konseyew

Juru kunnaфони

Suguyaw	Salon		Jinan	
	Hake	Songo	Hake	Songo
Koôri nogofin	34	52700	26	31200
Kaba nogofin	10	11500	17	17850
Nogosje	32	46400	23	23000
Nogobilen	90	27000	22	6600
Bagaji litiri 3	19	11400	45	35100
Koôri-bin-faga-fura	32	13728	24	9264
Kaba bin-faga-fura			36	15444
Mume		162728		138458

- 1965 san : segesegeli-jiriforo tari 0,83, k'o ke finye kumbenyoro ye jirisiyenlamoyoro kanma.
- Melina tari 2,89 kera Kolonjeba dugu kono.
- Waati kelen in na, demenbagaba dôw ye mara demen jirituru siratège la.

- Zofere (ji-ni-kungo) ni dugu folo min y'u bolo di nogon ma mara kono jiriko siratège la, okera Namu ye n ka o y'a soro dugu caman tun ye jirituru damine.

Zofore ni MAKOCI ka hakililan
- Ka baganinsira turu walima jiri su-

Laji Mamadu b'a ka kooriforo la

guya were sira.

- Ka jiri kelen-kelen turu ke a suma kanma.
 - Duguw ka kungo danboli ke
 - Fijé-kunben-jiriforo ka ke duguw kôrôn fe
 - Jirisiyenlamoyorodilanni duguw kono.
 - Dugukolonon keleli
 - Gakulu nana joli ani ka tobili matara-fa u kan.
 - Nunu nana dilanni
- Nin baara folenw kelen-kelen bœ daminenen don Kolonjeba ni Ncôbala. Mogo te here soro fosi la, n'i ma segen. Ni nafa be jiriko la, mogo te fen fo Ncôbalakaw ye tugun. I mana fen o fen lajini Ala fe ni sebeya ye, Ala b'o nogoya i ye.

He ! a' minnu m'a damine folo, a' ye wuli ka Ncôbala ladege. Nakosene ni jirituru ye Ncôbalakaw haminan doye bi. «N'iyenemennenye bolonkoninw ni nogon ce, n'a te kogoko a betulu ko» Muso o muso furuli ye san fila bo Ncôbala, nako b'o fe. Ce o ce be Ncôbala, n'o si ye san 40 soro, o yere tigola jiriforo be yen.

Dugu jiriforo kunnaфони

- Somo danma : tari 20,5
- sisun danma : 2
- «teki» danma : tari 0,75
- «melina» danma : tari 2,75
- «Ekalipatus» jalama : tari 5
- Lemurubasun danma : tari 0,75
- Mangorosun danma : tari 63,75
- Mangorosun ni somosun nagaminen : tari 10
- Somo ni si ani nere nagaminen : tari 49,50
- Buyaki danma : tari 0,50
- namasasun ni mangorosun nagaminen : tari 1

MAKOCI Kunnafoni

Tari mumé : 156,25

Musow ka nako
Tari mumé : 12

Jiri suguya wère

Sunsun ju : 4

Kako ju : 1

Sebe ju : 20

Nzira ju : 60

Buyaki ni lemuru ni mangoro naganminen don musow ka nakobée la. Nin kéné ninnu ko fe, jiri kelen-kelen-turuta siratège la, buyaki, mangoro, «melina», somo, «teki» ani «nimu» ni «ekalipitusi» sun be dugu fan bée fe, ani lemuruba, lemuru' kumunin, ni «kasiya».

Jirisira turuli la

Somo metere : 15500

Baganin metere : 20200

Kasiya metere : 5 800

Baga fubota metere : 3500

«Melina» metere : 400

Mume : 45400

Gakulu nana

Dugu gakulu nana mumé : 210

Jiriforosene nafa

- Jiriforo san kelen soro : d. 521 000
- Jiriforo san kelen musakaw : d. 54 475
- Jiriforo san kelen tōnō : d. 466 525 (musaka bolen soro la).

Nakosene nafa

- Nakosene san kelen soro : d. 120 000
- Nakosene san kelen musakaw : d. 15 000
- Nakosene san kelen tōnō : d. 105 000 (musaka bolen soro la).

Kolosiliw

«Melina» ni «teki» ni «ekalipitusi» ni «nimu», ni ja keleko te, olu nafa ka dogo senekela bolo ka temen jiri dentaw kan i n'a fo somo walima sisun walima mangorosun.

Laji Mamadu Sangare ka jiriforow kunnafoni

Neobalakaw bée haminan kéra jirituruko ye, nka bolofa be Laji Mamadu Sangare ka du ta kan.

Laji ka so : mogo 103, ben ko-to-

Dugu san kelen soro jateminenen

Suguyaw	Sorow	Musakaw	Tōnō
Senefenw na	D. 1 341 665	D. 641 574	D. 700 091
Jiriforow la	521 000	54 475	466 525
Nakosene na	120 000	15 000	105 000
Tigaworomansin na	30 000	5 000	25 000
Mume	D. 2 012 665	D. 716 049	D. 1 296 616

Kolosiliw

Senefenw soro la, tiga ni koori darma de don.

- Koori soro : D. 1 221 365
- Tiga soro : D. 120 300
- Mume : D. 1 341 665

nogon-ta-la, munun ni sabali, dusukolo ni baara, baara n'a keminen, baara n'a keyoro, baara n'a kebaga, anicesiri, ani wale. Niforobabaarakela b'a ka sinijesigi laben, cikela fana ka kan k'a ta laben. Laji ka sinijesigi kera ka ban. Ni nafa be jirituru la, mogo te fen fo Laji ye tun. Kono kulu jelen de be bii fo.

An ka Laji ka walew laje

Jiriforo kunnafoni

- Somsun danma tari : 7
- Sisun danma tari : 1
- «Teki» : tari 0,5
- «Melina» tari : 0,5
- «Ekalipitusi» ni jala tari : 1,5
- Lemurubasun tari : 0,25
- Mangorosun danma tari : 37,25
- Mangorosun ni somo nagaminen tari : 10
- Buyagisun tari : 0
- Namasasun ni mangorosun nagaminen tari : 0,25
- Somsun ni sisun ni nere nagaminen tari 47,5
- Mume tari : 105,75.

Buyagisun walima neresun, o danma foro te yen, olu nagaminen don jiri tow la.

Musow ka nako

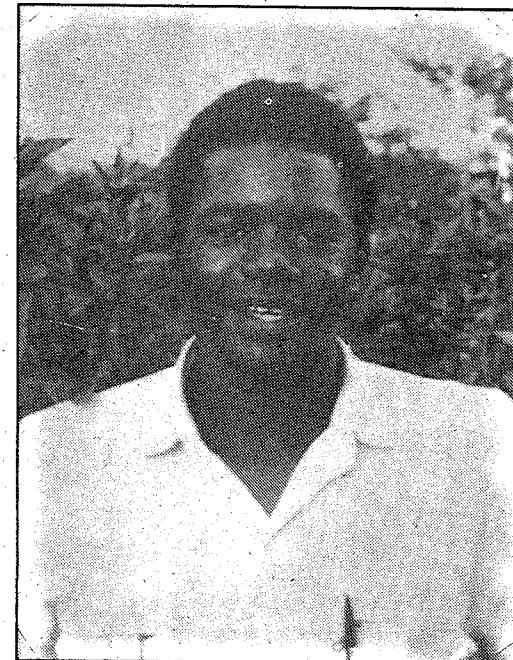
Musow ka tari hake : 4,75

Laji miiri be jiri suguya wère la.

- + sunsun ju hake 4
- + kake ju hake 1
- + sebe ju hake 20
- + nzira ju hake 60

Jirisiraw turuli la

Ladj Mamadu Sangare ye waleya minnu ke o file

Kebila cikekafo kuntigi

- + somsira, metere = 12050
- + melinasira, metere = 400
- + baganinsira, metere = 14200
- + kasiyasira, metere = 4400 17
- + baga fubota, metere = 3400 22
- Mume 34450

Gakulu nana

Gakulu nana min be du kono 27

Kolosiliw

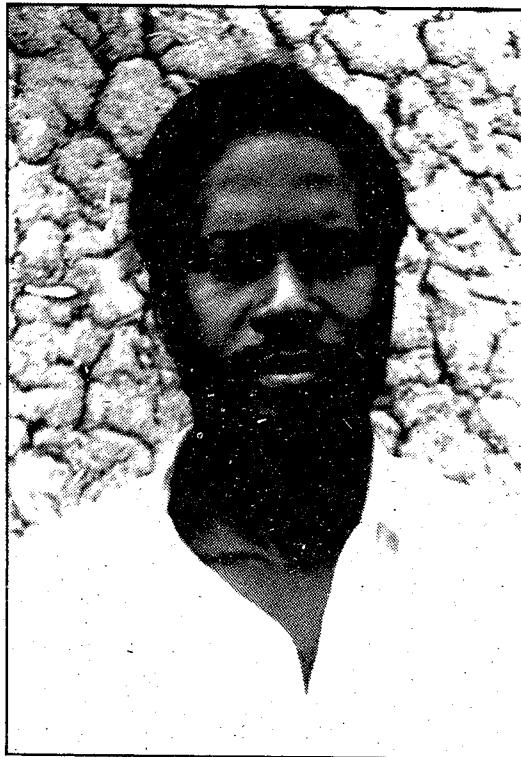
Laji ka jiriforo tari 105,75 in na, tari 50 de b'a la, min be kéné kelen kan, n'an b'o wele ko kungoforo.

tari 50 in tilanna nin cogo in na :

- + sisun ni neresun ni somsun nagaminen : tari = 47,5
- + melina tari = 0,5
- + ekalipitusi ni jala nagaminen tari : 1,5
- + teki tari = 0,5
- Mume : 50

Laji Mamadu b'a ka nakoforo kono

Jaka Kemenaani Kajana Bälükukalankunitigi

bi, n'o tun ye Laji Burama Sangare ye.
Musow ka nakosene nafa be ke k'u
fereyabo
ani k'u ka musaka dowerew latemen.

Senekefenw nafa.

senefen min be feere ka wari sorc o la,
o ye koori ni tiga ye.

- + koori sorc : d. 255 170
- + tiga sorc : d. 120 000
- + sorc mumé : d. 375 170
- + musaka mumé : d. 162 728
- + tōcō mumé : d. 212 442

Kolosiliw

- du in koori songo be ke ka baara
minnu ke san kono, o file nin ye =
- + du nisongo : d. 31768
- + du musofuru san kono : d. 40000
- + dudenw furakeli kanma : d. 20000
- + baganw furakeliw n'u balo kanma :
d. 30000

mumé : d = 121768

- du in kono tigaforo be duden kelen
kelen bee fe, ce ani muso. Bee ka tiga
be feere k'o don i yere ka musaka da
fe (fercbo, bolifén labenni, olu n'u
nogonw)

Wari sorosira werew du kono

- jolomafenw lamoni
- ce o ce be du kono ko muso b'o fe o ye
Senikami mara, anibakorodanmadow.
O jolomafen ninny be ke k'u demen

Jiriforo suguya

Jiriforo suguya	Sorow	Musakaw	Tōcō
Mangoroforo sorc mumé	D. 150 000	D. 15 000	D. 135 000
Lemuruba mumé	D. 30 000	D. 4 000	D. 26 000
Somokolo mumé	D. 187 000	D. 21 875	D. 165 125
Somo-mo	D. 2 000		D. 2 000
Nereforo	D. 7 000		D. 7 000
Namasaforo	D. 15 000		D. 15 000
Baganinkise	D. 2 000		D. 2 000
Mumé	D. 393 000	D. 40 875	D. 352 125*

* 352 125 be ben miliyon 2 ni ba 100 ani ba 52 ni kemé ni 25 de ma

Duka san kelen sorc segesegeli

Suguyaw	Sorow	Musaka	Tōcō
Senefenw na	D. 375 170	D. 162 728	D. 212 442
Jiriforow la	D. 393 000	D. 040 875	D. 352 125
Nakosene na	D. 48 500	D. 3 500	D. 45 000
Tigaworomansin na	D. 30 000	D. 5000	D. 25 000
Mumé	846 670	212 103	634 567

Kolosiliw

- Ekalipitusiforo la, sira tan o tan jala-sira kelen de kera k'o dansigi.
- mangoro tari 10 min be yen, nsira turulen don k'o lamini, metere 10 o m 10.

* 352125 be ben miliyon kelen ni ba 100 ani ba 52 ni kemé ni 25 de ma.

Duka nakosene nafa san kelen kono
+ nakosene san kelen sorc : d. 48500

- + nakosene san kelen musaka : d.35004
- + nakosene san kelen tōcō d. 45000
(musaka bolen sorc la)

Kolosiliw

Wari min be sorc jiriw la, o be ke ka sow jo, o siratege la toliso 6 be du kono n'o soden mumé be ben 26 ma.
jiri nafa kera sababu ye fana k'a dogke lataa hiiji la, o min be tineso

fereyaboko ni bolifenko ta fan-fe-la la
 - Tigawɔrɔmasin 2 (fila)
 + Tiga wɔrɔmasinw sɔrɔ : d. 30000
 + tigawɔrɔmasiw musakaw : d. 5000
 + tigawɔrɔmasinw tɔnɔ : d. 25000

- Jagokelaw

Olu te wari di du ma nka san kono u b'u jo ni baarakeminew labeni ye (daba, wotoro, ponpe)

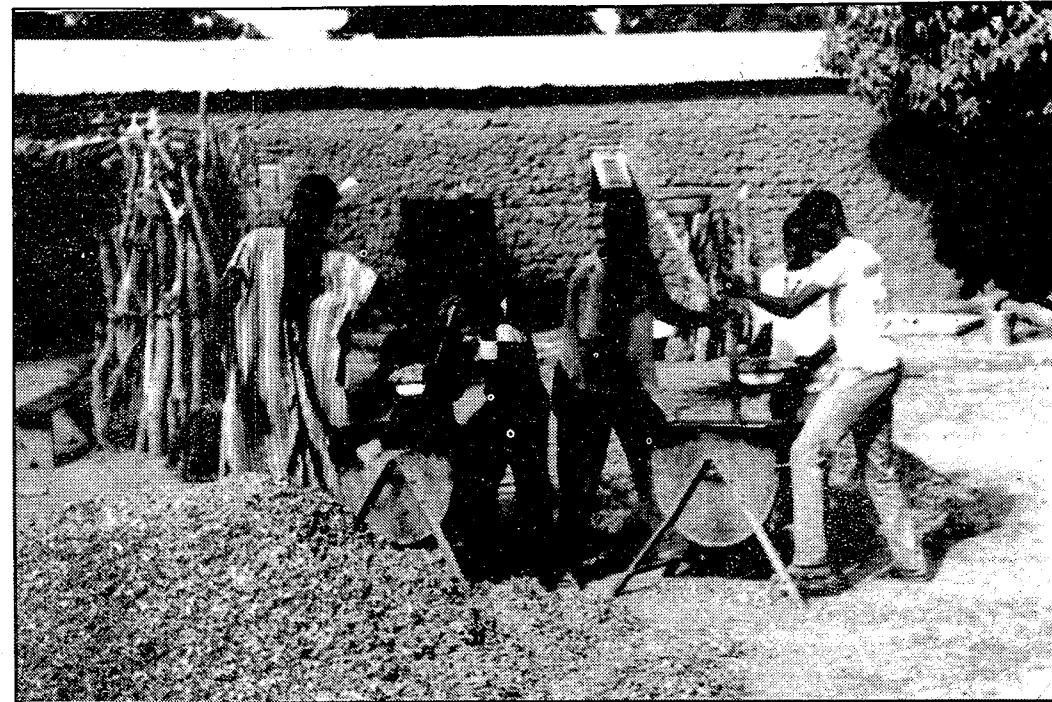
Kolsiliw

wari min be sɔrɔtigawɔrɔmasinw na o be ke ka du musaka were ke

Baara in kəbaga

Saka Kəmenaani

Kajana balikukalankuntigi

Laji Mamadu ka tigawɔrɔmasin labaariali

Bakɔrɔnin ka makantaa

Bakɔrɔnin wulila k'ale be taa Makkan. A taato, a ye dibara kelen bo, k'o siri a kan na. A taara fo ka janfa so la.

A janfalen kɔ so la, sanfinba wulila korɔn fe. A y'a ye ko san be na a ci, a sinna k'i kere file, ka nsirasunba doye a kere fe. Wo belebele tun be nsirasun in na. A sinna ka don o wo in kono, k'a ka sannadon ke yen.

Ale donna yɔrɔ min, suruku sinna ka na don wo in kono ale kan. O ko, waraninkalan fana nana don ale ni suruku kan. O ko, waraba nana i sigi u da la.

Surukuba y'i sigilen to bakɔrɔnin ma ko : bakɔrɔnin e be taa min ? bakɔrɔnin ko k'ale be taa hiji la Makkan. Surukuba ko a ma ko : ja i kera laji ye sa dere !

Waraba y'i sigilen to da la, a ko laji ibe se ka garisikenaasi bo ne ye wa ? Bakɔrɔnin ko ayi n te se ; surukuba ni waraninkalan, olu ye bakɔrɔnin deli, k'a ka naasi in bo. Bakɔrɔnin k'o te baasi ye, ko naasi in be dilan ni surukuwolo ani waraninkalanwolo ye, ko n'aw koni sera k'o sɔrɔ ka di ne ma, n b'a bo aw ye.

O fɔra yɔrɔ min na surukuba ko k'o te baasi ye, surukuba sinna k'a fari laje, k'o yɔrɔ do tige, waraninkalan

fana y'a fari yɔrɔdɔla je k'o tige. U jera k'a di bakɔrɔnin ma. Bakɔrɔnin ye surukuwolo in ani waraninkalanwolo in fila bee mine, k'u bila a kannadibara kono di kan, k'a noon di in na, ka sɔrɔ k'a di waraba ma, k'a k'a dun ka laje. Waraba ye wolo fila in dima mine k'a dun. Waraba ko : Aa ... bakɔrɔnin, i ka naasi in ka di. Bakɔrɔnin ko waraba ma : n kɔrɔjara, nin koni ye ko u ma wolo bere tige ka di ne ma, n'o joɔrɔ bora a la, n tun na naasi caman dilan ka d'e ma.

O fɔ yɔrɔ min, surukuba y'i sigilen to ka boli ka bo ka temen waraba tuguna a ko, k'a b'a gen k'a mine. Waraba taalen yɔrɔ min, waraninkalan fana sinna ka bo ka boli, walasa, waraba kana na ale sɔrɔ yen, k'ale fana wolo bo ka fara suruku ta kan.

Waraninkalan bora yɔrɔ min na, bakɔrɔnin temenna ko a to na k'ale ko. Ka boli fo so. Hijilataa ma bo nk'a selen so, somogow y'a nininka k'i sera Makan wa ? Bakɔrɔnin y'u jaabi ko ɔwɔn, ko ale sera Makan !

Amadu Jalo
Filaden Karamogo jolen don Fiyana
Dogo Zafu la.

An ka yele doonin

Marikow ni musokokele te ban.

Ni kera Marikoke do ye, ale n'a ka fulake muso tun be nɔgɔn bolo. Fulake nana somi.

Don do la fulake bora k'a be taa misi gen na, a n'a fula nɔgɔn. U sera sokofe, fulake y'a ka misiw kalifa a tɔnɔgɔn ma, k'a be taa a ka nkirinan-nin ta so ka na sisan. A nana a soro Marikoke y'a sen kelen bo a ka kulusi la, to kelen ma bo folo. A sinna ka segin, ka taa a ka jelekise gan k'a bo a kala la. Jaa marikoke y'o gan kan men. A y'i fili ka bo da fe ni boli ye, kulusi sen kelen ma se ka don tugun. A y'o mine a bolo kelen na, a cɔya be fili-filili la a ne, a ni fulake be nɔgɔn ko, jelekala be fulake bolo a ko. Uye dugu sokala fila munumunu nɔgɔn ko ten. Denmisenninw be bolila ka don so kono ko kunkolotigelaw be nɔgɔn ko !

Fulake ye marikoke gen, ka bese filia nofe, otaara bin marikoke senkɔro. A sɔrɔla ka jelekala misi a bolo ce no fe.

Amadu Jalo.

Jø-ka-baara

Nakobaara ye musow ka bønogølasira jønjøn ye

Dugu ka bønogøla te sabati ni kalan te, a ka jøtaa te sabati ni jø-ka-baara te, jø-ka-baara te sabati ni bøn te, nin si te sabati ni jølenya te. Jølenya te je o je la, o je te sabati. Møgø lakika man kan k'ika høronya falen yurukuyuruku ni nanbarako si la. I k'a døn e tun te je in na følo wo, wa i te na to je in yere la koyi ! o la sa, hakilima o, n'a ma jø koboli sera i ma, i k'i jija i n'i ka horonya ka bo. N'o ye jølenya ani sabali ye. fositøbø sabali la ka mogø sorøni here te.

Jø-ka-baara sabatilifew

A følo ye bøn ye. Ni bøn donna a la, ni jølenya ma don a la, a te sabati. Ni bøn donna a la, ni jøgøn - nininka ni

jøgøn-faamu ma don a la, a te sabati. Ni kalan donna a la, ni jøgøn-hakilila-jini ma don a la, a te sabati. Kalan be møgø sørøn hakili la, nka hakili numantigi be kalanbaaw la, a be kalanbaliw la. Hakili numantigya ye Ala ka sørøn ye. Møgø kana tige i møgø jøgøn na k'a ma kalan. Don dø la, karamøgø mago jøra tasumakami den kelen na, a ye tasumakami den kelen in ta gabugu la k'a be taa n'a ye a ka bulon kønø, tasuma gonyara a bolo ma, a y'a fili dugu ma, ka pøren ka kalanden dø wele k'a ka na tasuma in ta ka taa bulon kønø. Kalanden ye bugurimugu ce k'a ke a tege kønø ka tasumakami den kelen in ta k'a bila a tege kønø

buguriin kan. O la karamogødara a la k'a fo ko kalenden ye hakili min sørø, ale m'o sørø.

Jø-ka-baara ka bana

Bana belebele be jø-ka-baara la, fura kelen danma de b'o la. O de ye : ni nanfigi donna aw ni jøgøn ce, o fura ye ka jøgøn sigi, ka jøgøn nininka, ka jøgøn sørøn hakili la, walasa bønbaliya ka na don aw ni jøgøn ce.

N balimaw, n b'a jini aw fe aw ka jø-ka-baara mine sebeko la, bawo donnikela hakilitigw de y'a sigi sen kan. A nafa te se ka fo ka ban.

Sidiki Jara Seriwa, km 30 a.w ka warimarala

Maananegen ani Poyi kene

Ngolo ni Yuba ka nin kalo baro

An ka jija ka saniya kura labenni damine kabini sisian.

kodon

Ne ye kodon sene na, fo ka na n
balikuya n be sene na.
A mana fo n ka ji don, n b'a don.
Min mana fo n ye n b'o ke, n t'a kecogo
don.

N nana n miiri, n y'a ye k'a fo ko minnu
b'an kunna n'o y'an
ka cikelakolidenw ye, olu kalannen
don.

Ne dun si korela nansarakalan ma.
O tuma n y'a jnini ka n yerekun kalan
walasa n ka se ka n yere don , bawo
ne tun te baaraw dantigewaati don ofisi
kono, o de tun be ne ka sorow nagasi.
Ne tun be baara ke, waati t'a la, co-
goya t'a la.

Kalanbaliya ye dibi ye.
Sisan n be n ka baaraw ke u kecogow
la ani u waatiw la.
jidon,
binbo,
nogodon,
o n'a nogonna caman.

Ce ! n badenw, mogo te koro kalan ma,
mogo te kodon kalan ma.
An ka-wuli-an k'an yerekun kalan
walasa an k'an yere don, k'an ka soro
yiriwa.

Dogofiri Sekiteri

Poyi

Biñe-kura-bo ni wooyoo ;
Biñe-kura-bo ni dimi ;
Biñe-kura-bo ni mankan.
Kabini faamaw ye yeli ke, ka faamuyali
ke,
Jamana taabolow la,
Ka sinsinni ke, balikukalan kan
Yereton kono,
Miiri kono,
Ka yeli ke : ben,
Ko-to- nogonta la,
Je-ka-baara,
Musow ni cew,
Setigiw ni sentanw,
Fantanw ni faamaw ce ...
Ee ! biñe-kura-bo.

Ntura jugu dow pannen be ka bo,
Ben ni ko-to- nogonta-la sinsan kono.
Mogo jumew ye ntura jugu ye ?
Mogo hakili lasorobaliw,
Mogo miiri juguw.

Ee n badenw
Son te bila, jogo te karaba,
Mali jamana : miiri numan.
Mali jamana : je-ka-fo.
Mali jamana : je-ka-baara.

Ee ! ce miiribali :
Ofisi ye danaya da i kan, o m'i fa
Ofisi y'i sara, o m'i fa.
Wa i faamuna,
Wa i kofora

Jama y'i ye k'i sidon
Ala ni balikukalan sababu.

Nin kera ce do ye, a nōgon nkalontigela tun te. A y'i kanto dugu masake ma ko so geren kelen b'ale bolo ko n'o ye bo ke, a bo bee be yelema ka ke sanu ye. Masake ko k'a ka so in feere ale ma, a k'a te se ka so feere, barisa ale Nkalonci ka nanfoloko dulonnen don so in bo la. Masake y'a deli, a sonna so feereleli ma. Masake ye so san.

So sannen ko, masake ye so siri fo tile 15. So ka tile 15 bo kelenw farala nōgon kan. A ko jōnw ma, a ye so in bo ce ka taa a ko ba la, ka na a sanu di ne ma. Jōnwtaara bo in ko, foyi ma ye binnagajalan ko.

Jōnw nan'o fo masake ye. Masake ko k'u ka taa Nkalonci wele ka na. Nkalonci welelen ; sanni a ka taa wele laje, a ko a ba ma : ko masake ye ne ka nkalon kōrōdōn nin ye. A n'a ba ye gundo dō siri, ale be sisē faga, k'o kan foolo jurunin bō, ka joli k'o kōnko siri a bamuso kankōrō. N'u taara masake ka wele laje, a ba b'a fo, ko masake ka sabali, k'ale denke jo te a la. Ni bamuso y'o fo, ko ale Nkalonci be wuli k'a ba mine ko bin, ka sisē foolonin in ci, k'o joli bōn, n'o kera, bee b'a fo k'ale y'a ba faa. N'o kera, ale be wuli n'a ka kujalanin ye ka n'o ci-ci a ba kan. O be wuli ka tiso sijē saba, k'i sigi.

Ataara wele laje, masake ko a ma k'i nana kuma min fo ne ye tijē t'a la, a kajōnw jolen be a kere fe. Masake ko jōnw ma k'aw be mun de kōnōn n'aw ma Nkalonci minē k'a faa. A ba nan'i jo, a ko : masake ne den jo t'a la. Nkalonci wulila k'a ba bin, k'i bolo ja o kan na ka foolonin in ci ; joli bona ; bee ko Nkalonci y'a ba faa oo, Nkalonci y'a ba faa. Nkalonci wulila ka a ka kujalanin ci a ba kun sijē saba. A ba wulila ka tiso sijē saba. Masake y'o ye, a ko Nkalonci ma ko u ka so gerenko kuma in dabila u ka kujalaninko kuma fo.

Nkalonci sonna kujalanin feereli ma, masake ye kujalanin san.

Don dōla ka masake jamannen to, masake ka baramusoba nan'i sigi masake kerefe, masake sinna k'o kantige, mōgōw girinna yōrō bee la, ko masake y'a ka baramuso kantige. Masake ko, ayi, ko kujalanin dō b'ale bolo ko n'a y'o ci a kun sisan, a be wuli. Mōgōw ko k'a k'a ci a kun, muso ka wuli.

Masake taara kujalanin ta, ka n'o ci baramusoba kun, baramusoba ma se ka wuli, a tilala k'a ci a kun sijē saba, baramuso ma wuli. A ye mōgō bila ka taa Nkalonci wele ka na. Nkalonci nalen, a ye Nkalonci jininka, Nkalonci ko : tijē don kujalanin te se ka mōgō lawuli. Masake ko jōnw ma ko : aw be mun kōnōn n'aw ma taa sansabanta wolo bōka na Nkalonci bila o kōnō, ka taa a fili bajī la ?

Olu ye sansabanta wolo bō, ka Nkalonci bila o kōnō, k'a jūn u kun sanni bajī ce, U selen furance tila la, kungo-sogo dō y'u jēkōrōmatige. U ye Nkalonci wolorōma jigin k'a bila, ka kungosogo in gen u senna. Sanni u ka segin, julake dō temen to nan'i jo wolo in kerefe. A ko : mun ye ni wolo kēne in se yan ? Nkalonci ko ne de b'a kōnō. Julake ko : mun y'e s'a kōnō yan ?

Nkalonci ko : dugumōgōw ko u be ne sigi masakeya la, ne ma sōn o ma. Julake sōrola k'a dafoni, k'a labo.

Julake ko a ma, i be ne dasiri a kōnō, ne be taa sigi masakeya la. Nkalonci y'a dasiri, ka julake ka julya ke minēnw ta ka temen n'a kun ye.

Jōnw seginnen ka bo kungosogo gonyōrō la, u nana, dō ko, a y'a jūn joona, an ka taa a fili bajī la ka na. Julake ko jōnw ma : a ye segin ni ne ye, ne be taa sigi masakeya la. Jōnw ko a ma ko : e ye nkalon tige masake ye ko kujalanin be mōgōla wuli, ete se ka ke masake ye, an be taa i fili bajī la. Julake y'i kanto ko ne te Nkalonci ye, ne ye julake ye. Jōnw ko a ma ko hali n'i ye julakan fo, i be bila bajī la !

Jōnw taara n'a ye ka taa a fili bajī la. Julake sara yen.

Nkalonci taara julya ke ni julake ka minēnw ye san wolonwula kōnō. A be ka i jago julake ka minēnw na. Fo ka ke nanfolotigiba ye. San wolonwula dafalen, a nana u ka dugu la, a ko masake ma, e jēnā ne ma, lahara ka di de masake ! N'i ko fen o fen, ko i hakili jiginna o fen na, i b'o sōroyen. A ko ne yē Nkalonci te men yan, tile tanni duuru dōrōn, ne be segin ka taa yen. Masake ko a ma : Nkalonci ne tun na e kōnōn, nka, tile tanni duuru ka ca. Ne na bila e jē. E na taa ne masake sōro yen ! Masake ye jōnw bila ka sansabanta wolo bō. O nalen, a ko jōnw ma ko : aw be mun kōnō n'aw ma ne masake bila wolo in kōnō, ka taa ne bila bajī la ! Masake fililen bajī la, masake sara. Nkalonci ye dugu masakeya minē. Mōgō ma a sōsō tugun.

Demun Gaku
Filaden don fiyana, Dogo Zafu la.